

REGULAMENTUL (UE) 2016/1104 AL CONSILIULUI**din 24 iunie 2016****de punere în aplicare a unei cooperări consolidate în domeniul competenței, al legii aplicabile și al recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești în materia efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate**

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 81 alineatul (3),

având în vedere Decizia (UE) 2016/954 a Consiliului din 9 iunie 2016, de autorizare a unei cooperări consolidate în domeniul competenței, al legii aplicabile și al recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești privind regimurile patrimoniale ale cuplurilor internaționale, care includ atât regimurile matrimoniale, cât și efectele patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate ⁽¹⁾,

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

după transmiterea proiectului de act legislativ către parlamentele naționale,

având în vedere avizul Parlamentului European ⁽²⁾,

hotărând în conformitate cu o procedură legislativă specială,

întrucât:

- (1) Uniunea și-a stabilit obiectivul de a menține și a dezvolta un spațiu de libertate, securitate și justiție, în cadrul căruia este asigurată libera circulație a persoanelor. Pentru instituirea treptată a acestuia, Uniunea trebuie să adopte măsuri privind cooperarea judiciară în materie civilă având implicații transfrontaliere, în special atunci când sunt necesare pentru buna funcționare a pieței interne.
- (2) În conformitate cu articolul 81 alineatul (2) litera (c) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), astfel de măsuri ar putea include măsuri menite să asigure compatibilitatea normelor aplicabile în statele membre în materie de conflict de legi și de competență.
- (3) Consiliul European reunit la Tampere la 15 și 16 octombrie 1999 a aprobat principiul recunoașterii reciproce a hotărârilor judecătorești și a altor hotărâri ale autorităților judiciare ca fundament al cooperării judiciare în materie civilă și a invitat Consiliul și Comisia să adopte un program de măsuri destinate punerii în aplicare a acestui principiu.
- (4) La 30 noiembrie 2000 s-a adoptat un program de măsuri privind punerea în aplicare a principiului recunoașterii reciproce a hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială ⁽³⁾, comun pentru Comisie și Consiliu. Programul respectiv identifică măsuri legate de armonizarea normelor privind conflictul de legi menite să faciliteze recunoașterea reciprocă a hotărârilor judecătorești și prevede elaborarea unui instrument în materia regimurilor matrimoniale și a efectelor patrimoniale ale separării cuplurilor necăsătorite.
- (5) Consiliul European reunit la Bruxelles la 4 și 5 noiembrie 2004 a adoptat un nou program, intitulat „Programul de la Haga: consolidarea libertății, a securității și a justiției în Uniunea Europeană” ⁽⁴⁾. În cadrul acestui program, Consiliul a invitat Comisia să prezinte o carte verde privind reglementarea conflictelor de legi în materia regimului matrimonial, care să abordeze competența judiciară și recunoașterea reciprocă. Programul a subliniat, de asemenea, necesitatea adoptării unui instrument în acest domeniu.

⁽¹⁾ JO L 159, 16.6.2016, p. 16.⁽²⁾ Avizul din 23 iunie 2016 (nepublicat încă în Jurnalul Oficial).⁽³⁾ JO C 12, 15.1.2001, p. 1.⁽⁴⁾ JO C 53, 3.3.2005, p. 1.

- (6) La 17 iulie 2006, Comisia a adoptat Cartea verde privind reglementarea conflictelor de legi în materia regimului matrimonial, inclusiv competența judiciară și recunoașterea reciprocă. Această carte verde a deschis o amplă consultare cu privire la ansamblul dificultăților cu care se confruntă cuplurile în Europa în cazul lichidării bunurilor comune, precum și cu privire la instrumentele juridice de surmontare a acestor dificultăți. De asemenea, cartea verde a abordat toate aspectele de drept internațional privat cu care se confruntă cuplurile aflate în alte forme de uniune decât căsătoria, inclusiv cuplurile care au înregistrat un parteneriat, precum și problemele specifice pe care le au acestea.
- (7) Cu ocazia reuniunii sale de la Bruxelles din 10 și 11 decembrie 2009, Consiliul European a adoptat un nou program multianual intitulat „Programul de la Stockholm – O Europă deschisă și sigură în serviciul cetățenilor și pentru protecția acestora” ⁽¹⁾. În programul respectiv, Consiliul European a considerat că recunoașterea reciprocă ar trebui extinsă la domenii care nu sunt încă incluse, dar care sunt esențiale pentru viața cotidiană, cum ar fi efectele patrimoniale ale separării cuplurilor, ținând seama în egală măsură de sistemele de drept ale statelor membre, inclusiv de ordinea publică (*ordre public*) și de tradițiile naționale din acest domeniu.
- (8) În „Raportul privind cetățenia UE în 2010: eliminarea obstacolelor din calea drepturilor cetățenilor UE”, adoptat la 27 octombrie 2010, Comisia a anunțat adoptarea unei propuneri de instrument legislativ care să permită eliminarea obstacolelor din calea liberei circulații a persoanelor și, în special, a dificultăților cu care se confruntă cuplurile în ceea ce privește administrarea sau împărțirea bunurilor lor.
- (9) La 16 martie 2011, Comisia a adoptat o propunere de regulament al Consiliului privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materia regimurilor matrimoniale și o propunere de regulament al Consiliului privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materia efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate.
- (10) În cadrul reuniunii sale din 3 decembrie 2015, Consiliul a concluzionat că nu s-a putut ajunge la un acord unanim pentru adoptarea propunerilor de regulamente referitoare la regimurile matrimoniale și efectele patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate și că, prin urmare, obiectivele cooperării în acest domeniu nu pot fi atinse într-un termen rezonabil de Uniune, în ansamblul său.
- (11) Din decembrie 2015 până în februarie 2016, Belgia, Bulgaria, Republica Cehă, Germania, Grecia, Spania, Franța, Croația, Italia, Luxemburg, Malta, Țările de Jos, Austria, Portugalia, Slovenia, Finlanda și Suedia, au comunicat Comisiei faptul că doresc să instituie o cooperare consolidată între ele în domeniul regimurilor patrimoniale ale cuplurilor internaționale și, mai precis, în ceea ce privește competența, legea aplicabilă și recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materia regimurilor matrimoniale și competența, legea aplicabilă și recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materia efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate, solicitând Comisiei să prezinte Consiliului o propunere în acest sens. Printr-o scrisoare trimisă Comisiei în martie 2016, Cipru și-a exprimat intenția de a participa la instituirea unei cooperări consolidate; Cipru și-a reiterat această intenție pe durata lucrărilor Consiliului.
- (12) La 9 iunie 2016, Consiliul a adoptat Decizia (UE) 2016/954 de autorizare a unei astfel de cooperări consolidate;
- (13) În conformitate cu articolul 328 alineatul (1) din TFUE, de la data constituirii lor, formele de cooperare consolidată sunt deschise tuturor statelor membre, sub rezerva respectării eventualelor condiții de participare stabilite prin decizia de autorizare. De asemenea, acestea rămân deschise oricând pe durata funcționării lor, sub rezerva respectării, pe lângă condițiile menționate anterior, și a actelor deja adoptate în cadrul lor. Comisia și statele membre participante la o formă de cooperare consolidată ar trebui să asigure promovarea participării unui număr cât mai mare de state membre. Prezentul regulament ar trebui să fie obligatoriu în toate elementele sale și să se aplice direct numai în statele membre care participă la cooperarea consolidată în domeniul competenței, al legii aplicabile și al recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești privind regimurile patrimoniale ale cuplurilor internaționale, care includ atât regimurile matrimoniale, cât și efectele patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate, în temeiul Deciziei (UE) 2016/954 sau în temeiul unei decizii adoptate în conformitate cu articolul 331 alineatul (1) al doilea sau al treilea paragraf din TFUE.
- (14) În conformitate cu articolul 81 din TFUE, prezentul regulament ar trebui să se aplice în contextul efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate cu implicații transfrontaliere.

⁽¹⁾ JO C 115, 4.5.2010, p. 1.

- (15) Pentru a oferi cuplurilor necăsătorite securitate juridică în privința bunurilor acestora și o anumită previzibilitate, toate normele aplicabile efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate ar trebui cuprinse într-un singur instrument.
- (16) Modul în care sunt prevăzute în legislația statelor membre alte forme de uniune decât căsătoria diferă de la un stat la altul și ar trebui făcută o distincție între cuplurile a căror uniune este recunoscută instituțional prin înregistrarea parteneriatelor la o autoritate publică și cuplurile care conviețuiesc de facto. Chiar dacă anumite state membre reglementează uniunile de facto, acestea ar trebui disociate de parteneriatele înregistrate, al căror caracter oficial permite luarea în considerare a specificității acestora și definirea dispozițiilor care le sunt aplicabile printr-un instrument al Uniunii. Pentru a facilita buna funcționare a pieței interne, trebuie eliminate obstacolele din calea liberei circulații a persoanelor aflate într-un parteneriat înregistrat, în special a acelor care creează dificultăți cuplurilor în administrarea bunurilor sau cu ocazia realizării partajului. Pentru a atinge obiectivele respective, prezentul regulament ar trebui să reunească dispozițiile privind competența, legea aplicabilă și recunoașterea sau, după caz, acceptarea, forța executorie și executarea hotărârilor judecătorești, a actelor autentice și a tranzacțiilor judiciare.
- (17) Prezentul regulament ar trebui să aibă ca obiect aspectele legate de efectele patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate. Noțiunea de „parteneriat înregistrat” ar trebui definită doar în sensul prezentului regulament. Conținutul specific al acestei noțiuni ar trebui definit în continuare de dreptul intern al statelor membre. Nicio dispoziție din prezentul regulament nu ar trebui să oblige un stat membru care nu recunoaște instituția parteneriatului înregistrat să o prevadă în dreptul său intern.
- (18) Domeniul de aplicare al prezentului regulament ar trebui să includă toate aspectele de drept civil referitoare la efectele patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate, ce vizează atât administrarea curentă a bunurilor partenerilor, cât și lichidarea acestora, în special ca urmare a separării cuplului sau a decesului unuia dintre parteneri.
- (19) Prezentul regulament ar trebui să nu se aplice în alte domenii ale dreptului civil decât efectele patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate. Din motive de claritate, o serie de aspecte care ar putea fi considerate ca având o legătură cu efectele patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate ar trebui excluse în mod explicit din domeniul de aplicare al prezentului regulament.
- (20) În acest sens, prezentul regulament ar trebui să nu se aplice aspectelor care privesc capacitatea juridică generală a partenerilor; cu toate acestea, respectiva excludere nu ar trebui să vizeze competențele și drepturile specifice ale fiecăruia dintre parteneri sau ale ambilor parteneri cu privire la bunuri, fie în relațiile dintre ei, fie în relațiile cu terții, întrucât respectivele competențe și drepturi ar trebui să intre în domeniul de aplicare al prezentului regulament.
- (21) Prezentul regulament ar trebui să nu se aplice altor chestiuni prealabile, precum existența, valabilitatea sau recunoașterea unui parteneriat înregistrat, care intră sub incidența dreptului intern al statelor membre, inclusiv a normelor acestora de drept internațional privat.
- (22) Întrucât obligațiile de întreținere între soți sunt reglementate prin Regulamentul (CE) nr. 4/2009 al Consiliului ⁽¹⁾, acestea ar trebui să fie excluse din domeniul de aplicare al prezentului regulament, ca și aspectele privind succesiunea la patrimoniul unui partener decedat, deoarece acestea sunt reglementate prin Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽²⁾.
- (23) Aspectele care țin de drepturile la transferul sau ajustarea între parteneri a drepturilor la pensia pentru limită de vârstă sau la pensia de invaliditate, indiferent de natura acestora, care au fost acumulate în timpul parteneriatului înregistrat și care nu au dat naștere unui venit provenit din pensie în timpul parteneriatului înregistrat sunt chestiuni care ar trebui să fie excluse din domeniul de aplicare al prezentului regulament, ținându-se cont de sistemele specifice existente în statele membre. Cu toate acestea, această excludere ar trebui să fie de strictă interpretare. Așadar, prezentul regulament ar trebui să reglementeze în special clasificarea activelor cu titlu de pensii, sumele care au fost deja plătite unui partener pe durata parteneriatului înregistrat și posibila compensație care ar urma să fie acordată în cazul unei pensii la care s-a contribuit cu active comune.

⁽¹⁾ Regulamentul (CE) nr. 4/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere (JO L 7, 10.1.2009, p. 1).

⁽²⁾ Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor (JO L 201, 27.7.2012, p. 107).

- (24) Prezentul regulament ar trebui să permită crearea sau transferul care decurge din efectele patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate al unui drept asupra unor bunuri imobile sau mobile, astfel cum se prevede în legea aplicabilă efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate. Totuși, regulamentul nu ar trebui să aducă atingere numărului limitat (*numerus clausus*) al drepturilor reale existente în dreptul intern al anumitor state membre. Unui stat membru nu ar trebui să i se solicite să recunoască un drept real referitor la bunuri situate în respectivul stat membru dacă dreptul real în cauză este inexistent în dreptul său.
- (25) Totuși, pentru a permite partenerilor să beneficieze, într-un alt stat membru, de drepturile care au fost create sau care le-au fost transferate ca urmare a efectelor patrimoniale ale unui parteneriat înregistrat, prezentul regulament ar trebui să prevadă adaptarea unui drept real inexistent la cel mai apropiat drept real echivalent în temeiul dreptului respectivului alt stat membru. Atunci când se procedează la o astfel de adaptare, ar trebui luate în considerare obiectivele și interesele urmărite de dreptul real specific și efectele acestuia. În vederea determinării celui mai apropiat drept intern echivalent, autoritățile sau persoanele competente din statul a cărui lege se aplică efectelor patrimoniale ale parteneriatului înregistrat pot fi contactate pentru informații suplimentare asupra naturii și a efectelor dreptului respectiv. În acest scop, ar putea să se utilizeze rețelele existente în domeniul cooperării judiciare în materie civilă și comercială, precum și orice alte mijloace disponibile care facilitează înțelegerea dreptului străin.
- (26) Adaptarea drepturilor reale inexistente, astfel cum este prevăzută în mod explicit prin prezentul regulament, ar trebui să nu excludă alte forme de adaptare în contextul aplicării prezentului regulament.
- (27) Cerințele privind înscrierea într-un registru a unui drept asupra unor bunuri imobile sau mobile ar trebui excluse din domeniul de aplicare al prezentului regulament. Ar trebui deci ca legea statului membru în care este ținut registrul (pentru bunurile imobile, *lex rei sitae*) să fie aceea care stabilește în ce condiții juridice și în ce mod trebuie efectuată înscrierea și care sunt autoritățile, cum ar fi oficiile cadastrale sau notarii, responsabile de verificarea îndeplinirii tuturor cerințelor și a faptului că documentația prezentată sau întocmită este suficientă sau conține informațiile necesare. În special, autoritățile pot verifica dacă dreptul unui partener la bunurile menționate în documentul prezentat spre înregistrare este un drept înscris ca atare în registru sau altfel dovedit în conformitate cu legea statului membru în care este ținut registrul. Pentru a evita duplicarea documentelor, autoritățile responsabile cu înregistrarea ar trebui să accepte astfel de documente întocmite de către autoritățile competente din alt stat membru, a căror circulație este prevăzută în prezentul regulament. Acest lucru nu ar trebui să excludă posibilitatea ca autoritățile implicate în operația de înregistrare să îi ceară persoanei care solicită înscrierea să furnizeze astfel de informații sau documente suplimentare, necesare în temeiul legii statului membru în care este ținut registrul, de exemplu informații sau documente referitoare la plata obligațiilor fiscale. Autoritatea competentă poate indica persoanei care solicită înscrierea cum să furnizeze informațiile sau documentele lipsă.
- (28) Efectele înscrierii unui drept într-un registru ar trebui, de asemenea, excluse din domeniul de aplicare al prezentului regulament. Prin urmare, legea statului membru unde este ținut registrul ar trebui să fie cea care determină dacă înregistrarea are, de exemplu, efect declarativ sau constitutiv. Prin urmare, atunci când, de exemplu, dobândirea unui drept asupra unor bunuri imobile determină înscrierea într-un registru în temeiul legii statului membru pe teritoriul căruia este ținut registrul, pentru garantarea efectului *erga omnes* al registrelor sau pentru protejarea tranzacțiilor juridice, momentul în care are loc dobândirea ar trebui să fie determinat de legea respectivului stat membru.
- (29) Prezentul regulament ar trebui să respecte diferitele sisteme de abordare a materiei efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate aplicate în statele membre. În sensul prezentului regulament, termenul „instanță judecătorească” ar trebui, în consecință, să aibă un sens larg, pentru a include nu numai instanțe judecătorești în sensul strict al cuvântului, care exercită atribuții judiciare, ci, de exemplu, și notari din unele state membre care, în anumite chestiuni în materia efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate, exercită atribuții judiciare asemenea instanțelor judecătorești, precum și notari și profesioniști din domeniul juridic care, în anumite state membre, exercită atribuții judiciare în cazul efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate, prin delegarea de competențe de către o instanță judecătorească. Toate instanțele judecătorești, astfel cum sunt definite în prezentul regulament, ar trebui să intre sub incidența normelor în materie de competență stabilite în prezentul regulament. În schimb, termenul „instanță judecătorească” nu ar trebui să includă autoritățile extrajudiciare dintr-un stat membru competente, în temeiul legii naționale, în materia efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate, cum ar fi notarii, care, în majoritatea statelor membre, cum este de obicei cazul, nu exercită atribuții judiciare.
- (30) Prezentul regulament ar trebui să permită tuturor notarilor care sunt competenți în materia efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate în statele membre să exercite astfel de prerogative. Dacă notarii dintr-un anumit stat membru intră sau nu sub incidența normelor în materie de competență stabilite în prezentul regulament ar trebui să depindă de intrarea acestora sub incidența definiției termenului „instanță judecătorească” în sensul prezentului regulament.

- (31) Actele emise de notari în materia efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate în statele membre ar trebui să circule în conformitate cu prezentul regulament. Atunci când notarii exercită atribuții judiciare, aceștia ar trebui să intre sub incidența normelor în materie de competență din prezentul regulament, iar hotărârile pe care le pronunță ar trebui să circule în conformitate cu dispozițiile prezentului regulament privind recunoașterea, forța executorie și executarea hotărârilor judecătorești. Atunci când notarii nu exercită atribuții judiciare, aceștia ar trebui să nu intre sub incidența normelor respective în materie de competență, iar actele autentice pe care le emit ar trebui să circule în conformitate cu dispozițiile prezentului regulament privind actele autentice.
- (32) Pentru a reflecta mobilitatea în creștere a cuplurilor și pentru a facilita administrarea corectă a justiției, normele privind competența din prezentul regulament ar trebui să le permită cetățenilor să beneficieze de posibilitatea ca diferitele proceduri conexe care îi vizează să se deruleze în fața instanțelor judecătorești din același stat membru. În acest scop, prezentul regulament ar trebui să concentreze competența referitoare la efectele patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate în statul membru ale cărui instanțe sunt chemate să dezbată succesiunea unui partener în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 650/2012 sau desfacerea ori anularea unui parteneriat înregistrat.
- (33) Prezentul regulament ar trebui să dispună că, în cazul în care procedurile privind succesiunea unui partener sunt pendinte în fața unei instanțe dintr-un stat membru, sesizată în temeiul Regulamentului (UE) nr. 650/2012, instanțele judecătorești din respectivul stat ar trebui să fie competente să se pronunțe în materia efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate care apar în legătură cu respectiva cauză succesorală.
- (34) În mod similar, aspectele ce țin de efectele patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate care au legătură cu procedurile pendinte în fața unei instanțe judecătorești dintr-un stat membru sesizate cu o cerere de desfacere sau anulare a unui parteneriat înregistrat ar trebui soluționate de instanțele judecătorești din respectivul stat membru, în cazul în care partenerii convin în acest sens.
- (35) În cazul în care aspectele ce țin de efectele patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate nu au legătură cu procedurile pendinte în fața instanței judecătorești dintr-un stat membru referitoare la succesiunea unui partener sau la desfacerea ori anularea parteneriatului înregistrat, prezentul regulament ar trebui să prevadă o ierarhie a factorilor de legătură pentru stabilirea competenței, începând cu reședința obișnuită a partenerilor în momentul sesizării instanței judecătorești. Ultimul element din ierarhia factorilor de legătură privind competența ar trebui să fie reprezentat de statul membru în temeiul legii căruia s-a efectuat înregistrarea obligatorie a parteneriatului în vederea creării acestuia. Acești factori de legătură sunt stabiliți având în vedere mobilitatea în creștere a cetățenilor și pentru a asigura existența unui factor de legătură veritabil între parteneri și statul membru în care se exercită competența.
- (36) Având în vedere faptul că instituția parteneriatului înregistrat nu este prevăzută în toate statele membre, ar putea fi necesar, în mod excepțional, ca instanțele judecătorești dintr-un stat membru al cărui drept nu prevede instituția parteneriatului înregistrat să își decline competența în temeiul prezentului regulament. Într-un astfel de caz, instanțele judecătorești acționează rapid și ar trebui ca partea vizată să aibă posibilitatea de a intenta acțiunea în orice alt stat membru care are un factor de legătură care conferă competență, indiferent de ordinea acestor temeuri de competență, respectând totodată autonomia părților. De asemenea, ar putea fi necesar, în mod excepțional, ca orice instanță judecătorească sesizată după o declinare de competență, alta decât instanțele judecătorești din statul membru în temeiul legii căruia s-a constituit parteneriatul înregistrat, competență în temeiul unui acord de alegere a forului sau în temeiul înfățișării părâtului, să își decline competența în aceleași condiții. În sfârșit, pentru a preveni riscul denegării de dreptate, dacă nicio altă instanță nu este competentă să se pronunțe asupra situației în conformitate cu dispozițiile prezentului regulament, prezentul regulament ar trebui să prevadă o normă de competență alternativă.
- (37) Pentru a spori securitatea juridică, previzibilitatea și autonomia părților, prezentul regulament ar trebui să permită, în anumite împrejurări, ca părțile să încheie un acord de alegere a forului în favoarea instanțelor judecătorești din statul membru a cărui lege este aplicabilă sau în favoarea instanțelor judecătorești din statul membru în temeiul legii căruia s-a constituit parteneriatul înregistrat.
- (38) Prezentul regulament nu ar trebui să împiedice părțile să soluționeze cauza pe cale amiabilă printr-o tranzacție extrajudiciară, de exemplu în fața unui notar, într-un stat membru ales de acestea, în cazul în care acest lucru este posibil în temeiul legii statului membru respectiv. Acest lucru ar trebui să fie valabil chiar dacă legea aplicabilă efectelor patrimoniale ale parteneriatului înregistrat nu este legea statului membru respectiv.
- (39) Pentru a asigura faptul că instanțele judecătorești din toate statele membre pot să invoce aceleași temeuri juridice pentru a-și exercita competența referitoare la efectele patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate, prezentul regulament ar trebui să prevadă în mod exhaustiv temeurile în care poate fi exercitată o astfel de competență subsidiară.

- (40) Pentru a se remedia în special situațiile de denegare de dreptate, în prezentul regulament ar trebui să se prevadă un *forum necessitatis* prin care să se permită unei instanțe judecătorești dintr-un stat membru, în cazuri excepționale, să se pronunțe cu privire la efectele patrimoniale ale unui parteneriat înregistrat care prezintă o legătură strânsă cu un stat terț. Un astfel de caz excepțional ar putea fi considerată situația în care o acțiune se dovedește a fi imposibil de realizat în statul terț respectiv, de exemplu din cauza unui război civil, sau situația în care, în mod rezonabil, nu se poate aștepta ca un partener să inițieze sau să efectueze o acțiune în acel stat. Cu toate acestea, competența întemeiată pe *forum necessitatis* ar trebui să fie exercitată doar în cazul în care cauza prezintă o legătură suficientă cu statul membru al instanței judecătorești sesizate.
- (41) În interesul funcționării armonioase a justiției, ar trebui evitată pronunțarea de hotărâri contradictorii în state membre diferite. În acest scop, prezentul regulament ar trebui să prevadă norme generale de procedură similare celor proprii altor instrumente ale Uniunii din domeniul cooperării judiciare în materie civilă. O astfel de normă procedurală este norma privind litispendența, care va fi aplicată dacă aceeași cauză privind efectele patrimoniale ale unui parteneriat înregistrat este introdusă înaintea unor instanțe judecătorești diferite din state membre diferite. Prin norma respectivă se va stabili care instanță judecătorească ar trebui să continue soluționarea cauzei.
- (42) Pentru a le permite cetățenilor să profite, în condiții de securitate juridică, de avantajele oferite de piața internă, prezentul regulament ar trebui să le permită partenerilor cunoașterea din timp a legii aplicabile efectelor patrimoniale ale parteneriatului lor înregistrat. Prin urmare, ar trebui introduse norme armonizate privind conflictele de legi, pentru evitarea rezultatelor contradictorii. Norma principală ar trebui să asigure reglementarea efectelor patrimoniale ale unui parteneriat înregistrat de o lege previzibilă, cu care acesta are legături strânse. Din motive de securitate juridică și pentru a evita fragmentarea, legea aplicabilă ar trebui să reglementeze efectele patrimoniale ale parteneriatului înregistrat în ansamblul lor, adică toate efectele patrimoniale care intră sub incidența parteneriatului înregistrat, indiferent de natura activelor și indiferent dacă ele sunt situate într-un alt stat membru sau într-un stat terț.
- (43) Legea stabilită prin prezentul regulament ar trebui să se aplice indiferent dacă este sau nu legea unui stat membru.
- (44) Pentru a facilita administrarea de către parteneri a bunurilor lor, prezentul regulament ar trebui să le permită acestora să desemneze legea aplicabilă efectelor patrimoniale ale parteneriatului lor înregistrat, indiferent de natura sau de situarea bunurilor, dintre legile care au o legătură strânsă cu partenerii, de exemplu în virtutea reședinței obișnuite sau a cetățeniei acestora. Cu toate acestea, pentru a evita ca alegerea legii să rămână fără efect, punând astfel partenerii în situație de vid juridic, o astfel de alegere a legii ar trebui limitată la o lege care acordă efecte patrimoniale parteneriatelor înregistrate. Această alegere poate fi făcută în orice moment, anterior înregistrării parteneriatului, în momentul înregistrării acestuia sau în timpul parteneriatului înregistrat.
- (45) Pentru a asigura securitatea juridică a tranzacțiilor și a împiedica orice schimbare a legii aplicabile efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate fără notificarea partenerilor, nu ar trebui să se facă nicio schimbare a legii aplicabile decât la cererea expresă a părților. O astfel de schimbare hotărâtă de parteneri nu ar trebui să aibă efect retroactiv, cu excepția cazului în care aceștia au stipulat în mod expres acest lucru. Oricare ar fi situația, nu se poate aduce atingere drepturilor terților.
- (46) Ar trebui să fie stabilite norme privind condițiile de fond și de formă ale unui acord privind alegerea legii aplicabile, astfel încât să fie facilitată alegerea informată a partenerilor, iar consimțământul lor să fie respectat, pentru a se asigura securitatea juridică, precum și un acces mai bun la justiție. În ceea ce privește condițiile de formă, ar trebui introduse anumite garanții pentru a se asigura faptul că partenerii sunt conștienți de consecințele alegerii lor. O condiție minimă ar fi ca acordul privind alegerea legii aplicabile să fie încheiat în scris, datat și semnat de ambele părți. Cu toate acestea, în cazul în care legea statului membru în care ambii parteneri își au reședința obișnuită în momentul încheierii acordului prevede condiții de formă suplimentare, acestea ar trebui respectate. De exemplu, asemenea condiții de formă suplimentare pot exista într-un stat membru în care acordul este inclus într-o convenție privind efectele patrimoniale ale parteneriatului. Dacă, la data încheierii acordului, partenerii își au reședința obișnuită în state membre diferite care prevăd condiții de formă diferite, ar trebuie să fie suficientă respectarea cerințelor de formă ale unuia dintre aceste state. Dacă, la data încheierii acordului, numai unul dintre parteneri își are reședința obișnuită într-un stat membru care prevede condiții de formă suplimentare, condițiile respective ar trebui respectate.
- (47) Convenția privind efectele patrimoniale ale parteneriatului reprezintă un acord privind bunurile partenerilor, a cărui admisibilitate și acceptare variază în rândul statelor membre. Pentru ca drepturile de proprietate dobândite ca urmare a unei convenții privind efectele patrimoniale ale parteneriatului să fie mai ușor acceptate în statele membre, ar trebui definite condițiile de formă ale unei astfel de convenții. Ca o condiție minimă, convenția ar

trebui încheiată în scris, datată și semnată de către ambele părți. Cu toate acestea, convenția ar trebui să îndeplinească și condițiile de formă suplimentare prevăzute în legea aplicabilă efectelor patrimoniale ale parteneriatului înregistrat, astfel cum este determinată prin prezentul regulament, și în legea statului membru în care partenerii își au reședința obișnuită. Prezentul regulament ar trebui să determine și legea care ar urma să reglementeze condițiile de fond ale unei astfel de convenții.

- (48) În situația în care nu este aleasă o lege aplicabilă și în scopul de a concilia previzibilitatea și securitatea juridică cu luarea în considerare a vieții pe care cuplul o are în mod concret, prezentul regulament ar trebui să prevadă faptul că efectelor patrimoniale ale parteneriatului înregistrat li se aplică legea statului în temeiul legii căruia s-a efectuat înregistrarea obligatorie a parteneriatului în vederea creării sale.
- (49) Atunci când prezentul regulament face referire la cetățenie ca factor de legătură, chestiunea referitoare la modul în care trebuie considerată o persoană având cetățenie multiplă constituie o chestiune prealabilă care nu intră în domeniul de aplicare al prezentului regulament și ar trebui reglementată de legea națională, inclusiv, după caz, de convențiile internaționale, cu respectarea deplină a principiilor generale ale Uniunii. Acest lucru nu ar trebui să afecteze valabilitatea unei alegeri a legii făcute în conformitate cu prezentul regulament.
- (50) În ceea ce privește stabilirea legii aplicabile efectelor patrimoniale ale unui parteneriat înregistrat în lipsa unei alegeri a legii și a unei convenții privind efectele patrimoniale ale parteneriatului, autoritatea judiciară dintr-un stat membru, la solicitarea oricărui dintre parteneri, ar trebui, în cazuri excepționale – atunci când partenerii s-au mutat pentru o perioadă îndelungată în statul reședinței lor obișnuite – să poată ajunge la concluzia că se poate aplica legea statului respectiv, dacă partenerii s-au bazat pe aceasta. Oricare ar fi situația, nu se poate aduce atingere drepturilor terților.
- (51) Legea determinată ca fiind legea aplicabilă efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate ar trebui să reglementeze aceste efecte, de la aspecte precum clasificarea bunurilor unuia sau ambilor parteneri în categorii diferite pe durata parteneriatului înregistrat și după desfacerea acestuia, până la lichidarea bunurilor și ar trebui să includă consecințele patrimoniale ale parteneriatului înregistrat asupra raportului juridic dintre un partener și terți. Cu toate acestea, legea aplicabilă efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate poate fi invocată de către un partener împotriva unui terț ca reglementând astfel de efecte numai când raporturile juridice dintre partener și terț s-au constituit într-un moment în care terțul cunoștea sau ar fi trebuit să cunoască respectiva lege.
- (52) Considerații de interes public, precum protecția organizării politice, sociale sau economice a unui stat membru, ar trebui să dea instanțelor judecătorești și altor autorități competente din statele membre posibilitatea, în cazuri excepționale, de a aplica excepții în temeiul normelor de aplicare imediată. În acest sens, conceptul de „norme de aplicare imediată” ar trebui să includă normele cu caracter imperativ, precum cele referitoare la protecția locuinței familiale. Totuși, această excepție de la aplicarea legii aplicabile efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate necesită o interpretare strictă, pentru a păstra compatibilitatea cu obiectivul general al prezentului regulament.
- (53) În circumstanțe excepționale, considerații de interes public ar trebui să dea posibilitatea, de asemenea, instanțelor judecătorești și altor autorități competente în materia efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate din statele membre de a nu ține seama de anumite dispoziții dintr-o lege străină atunci când, într-un anumit caz, aplicarea unor astfel de dispoziții ar fi vădit incompatibilă cu ordinea publică (*ordre public*) a statului membru în cauză. Cu toate acestea, instanțele judecătorești sau celelalte autorități competente nu ar trebui să poată invoca excepția de ordine publică pentru a nu aplica legea unui alt stat sau pentru a refuza să recunoască ori, după caz, să accepte sau să execute o hotărâre, un act autentic sau o tranzacție judiciară dintr-un alt stat membru, dacă în felul acesta ar încălca dispozițiile Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „Carta”), în special articolul 21 privind principiul nediscriminării.
- (54) Având în vedere că există state în care coexistă două sau mai multe sisteme de drept sau seturi de norme care privesc aspectele reglementate de prezentul regulament, ar trebui prevăzut în ce măsură dispozițiile prezentului regulament se aplică în diferitele unități teritoriale ale respectivelor state.
- (55) Având în vedere obiectivul său general, care este recunoașterea reciprocă a hotărârilor pronunțate în statele membre în materia efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate, prezentul regulament ar trebui să stabilească norme cu privire la recunoașterea, forța executorie și executarea hotărârilor judecătorești similare celor din alte instrumente ale Uniunii în domeniul cooperării judiciare în materie civilă.

- (56) Pentru a se ține seama de diferitele modalități de soluționare a aspectelor legate de efectele patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate în statele membre, prezentul regulament ar trebui să garanteze recunoașterea și forța executorie, în toate statele membre, a actelor autentice în materia efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate.
- (57) Actele autentice ar trebui să aibă în alt stat membru aceeași forță probantă pe care o au în statul membru de origine sau o forță cât mai apropiată. Atunci când se stabilește forța probantă sau forța cât mai apropiată a unui anumit act autentic într-un alt stat membru, ar trebui să se facă trimitere la natura și amploarea forței probante ale actului autentic în statul membru de origine. În consecință, legea statului membru de origine va fi cea care va stabili ce forță probantă ar trebui să aibă un anumit act autentic într-un alt stat membru.
- (58) Caracterul „autentic” al unui act autentic ar trebui să fie un concept autonom care să se refere la elemente cum ar fi autenticitatea actului, cerințele de formă ale actului, competențele autorității care întocmește actul și procedura utilizată pentru întocmirea actului. Acesta ar trebui să privească, de asemenea, elementele de fapt înscrise în actul autentic de autoritatea implicată, precum faptul că părțile indicate s-au înfățișat la data indicată în fața autorității respective și că acestea au făcut declarațiile indicate. Partea care dorește să conteste caracterul autentic al unui act autentic ar trebui să facă acest lucru în fața instanței judecătorești competente din statul membru de origine al actului autentic în temeiul dreptului statului membru respectiv.
- (59) Sintagma „actele juridice sau raporturile juridice înregistrate într-un act autentic” ar trebui interpretată ca o trimitere la conținutul pe fond înregistrat în actul autentic. O parte care dorește să conteste actele juridice sau raporturile juridice înregistrate într-un act autentic ar trebui să facă acest lucru în fața instanțelor judecătorești competente în temeiul prezentului regulament, care ar trebui să soluționeze contestarea în temeiul legii aplicabile efectelor patrimoniale ale parteneriatului înregistrat.
- (60) Dacă o chestiune legată de actele juridice sau raporturile juridice înregistrate într-un act autentic este invocată ca o chestiune incidentală înaintea unei instanțe judecătorești dintr-un stat membru, instanța judecătorească respectivă ar trebui să fie competentă cu privire la acea chestiune incidentală.
- (61) Un act autentic care este contestat nu ar trebui să aibă forță probantă într-un stat membru, altul decât statul membru de origine, atât timp cât acțiunea de contestare se află pe rol. Dacă acțiunea de contestare se referă numai la o chestiune specifică cu privire la actele juridice sau raporturile juridice înregistrate într-un act autentic, actul autentic contestat ar trebui să fie lipsit de forță probantă în ceea ce privește chestiunea contestată într-un stat membru, altul decât statul membru de origine, atât timp cât acțiunea de contestare se află pe rol. Un act autentic care, ca urmare a unei acțiuni de contestare, este declarat nul ar trebui să înceteze să mai aibă forță probantă.
- (62) O autoritate căreia, în aplicarea prezentului regulament, i s-ar prezenta două acte autentice incompatibile ar trebui să evalueze dacă ar trebui să se acorde prioritate unuia dintre actele autentice și căruia dintre acestea ar trebui să i se acorde prioritate, luând în considerare împrejurările cazului particular. În cazul în care, din aceste circumstanțe nu reiese clar dacă ar trebui să se acorde prioritate unuia dintre actele autentice și căruia dintre acestea ar trebui să i se acorde prioritate, chestiunea ar trebui să fie soluționată de instanțele judecătorești competente în temeiul prezentului regulament sau, în cazul în care chestiunea este invocată ca o chestiune incidentală în cursul unei acțiuni, de instanța sesizată cu respectiva acțiune. În cazul unei incompatibilități între un act autentic și o hotărâre, ar trebui să se ia în considerare motivele de nerecunoaștere a hotărârilor în temeiul prezentului regulament.
- (63) Recunoașterea și executarea unei hotărâri judecătorești privind efectele patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate în temeiul prezentului regulament nu ar trebui să presupună sub nicio formă recunoașterea parteneriatului înregistrat care a condus la pronunțarea hotărârii judecătorești.
- (64) Ar trebui precizată relația dintre prezentul regulament și convențiile bilaterale sau multilaterale în materia efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate la care sunt parte statele membre.
- (65) Pentru a facilita aplicarea prezentului regulament, este oportun să se prevadă obligația statelor membre de a comunica anumite informații privind propriile legislații și proceduri referitoare la efectele patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate în cadrul Rețelei judiciare europene în materie civilă și comercială, înființată prin Decizia 2001/470/CE a Consiliului ⁽¹⁾. Pentru a permite publicarea la timp în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* a

⁽¹⁾ Decizia 2001/470/CE a Consiliului din 28 mai 2001 de creare a unei Rețele Judiciare Europene în materie civilă și comercială (JO L 174, 27.6.2001, p. 25).

tuturor informațiilor relevante pentru aplicarea practică a prezentului regulament, statele membre ar trebui, de asemenea, să comunice Comisiei aceste informații înainte de data aplicării prezentului regulament.

- (66) Tot pentru a facilita aplicarea prezentului regulament și pentru a permite utilizarea tehnologiilor moderne de comunicații, ar trebui prevăzute formulare-tip pentru atestatele care trebuie furnizate în ceea ce privește cererea de încuviințare a executării unei hotărâri, a unui act autentic sau a unei tranzacții judiciare.
- (67) Pentru calcularea perioadelor și a termenelor stabilite prin prezentul regulament, ar trebui să se aplice dispozițiile Regulamentului (CEE, Euratom) nr. 1182/71 al Consiliului ⁽¹⁾.
- (68) Pentru a asigura condiții uniforme de punere în aplicare a prezentului regulament, Comisiei ar trebui să i se confere competențe de executare în ceea ce privește întocmirea și modificarea ulterioară a atestatelor și formularelor referitoare la încuviințarea executării hotărârilor judecătorești, a tranzacțiilor judiciare și a actelor autentice. Aceste competențe ar trebui exercitate în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 182/2011 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽²⁾.
- (69) Ar trebui să se folosească procedura de consultare pentru adoptarea actelor de punere în aplicare privind stabilirea și modificarea ulterioară a atestatelor și a formularelor prevăzute în prezentul regulament.
- (70) Întrucât obiectivele prezentului regulament, și anume libera circulație a persoanelor în Uniune, posibilitatea ca partenerii să își organizeze raporturile patrimoniale între ei și față de terți pe durata existenței cuplului, precum și în momentul lichidării bunurilor lor, precum și o mai mare previzibilitate și securitate juridică, nu pot fi realizate în mod satisfăcător la nivelul statelor membre, însă, datorită amplitudinii și efectelor prezentului regulament, pot fi realizate mai bine la nivelul Uniunii, după caz prin intermediul unei cooperări consolidate între statele membre. În conformitate cu principiul subsidiarității consacrat la articolul 5 din Tratatul privind Uniunea Europeană, Uniunea are, prin urmare, competența de a acționa. În conformitate cu principiul proporționalității, prevăzut la articolul menționat, prezentul regulament nu depășește ceea ce este necesar pentru realizarea obiectivelor menționate.
- (71) Prezentul regulament respectă drepturile fundamentale și principiile recunoscute în Cartă, în special la articolele 7, 9, 17, 21 și 47, referitoare la respectarea vieții private și de familie, dreptul de a întemeia o familie în conformitate cu legile interne, dreptul de proprietate, principiul nediscriminării și, respectiv, dreptul la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil. Prezentul regulament ar trebui aplicat de instanțele judecătorești și de alte autorități competente din statele membre cu respectarea respectivelor drepturi și principii,

ADOPTĂ PREZENTUL REGULAMENT:

CAPITOLUL I

DOMENIU DE APLICARE ȘI DEFINIȚII

Articolul 1

Domeniu de aplicare

- (1) Prezentul regulament se aplică în materia efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate.

Regulamentul nu se aplică în materie fiscală, vamală și administrativă.

- (2) Sunt excluse din domeniul de aplicare al prezentului regulament:

- (a) capacitatea juridică a partenerilor;
- (b) existența, valabilitatea sau recunoașterea unui parteneriat înregistrat;

⁽¹⁾ Regulamentului (CEE, Euratom) nr. 1182/71 al Consiliului din 3 iunie 1971 privind stabilirea regulilor care se aplică termenelor, datelor și expirării termenelor (JO L 124, 8.6.1971, p. 1).

⁽²⁾ Regulamentul (UE) nr. 182/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 februarie 2011 de stabilire a normelor și principiilor generale privind mecanismele de control de către statele membre al exercitării competențelor de executare de către Comisie (JO L 55, 28.2.2011, p. 13).

- (c) obligațiile de întreținere;
- (d) succesiunea la patrimoniul unui partener decedat;
- (e) securitatea socială;
- (f) dreptul la transferul sau ajustarea, între parteneri, în cazul desfacerii sau al anulării parteneriatului înregistrat, a drepturilor la pensia pentru limită de vârstă sau la pensia de invaliditate acumulate în timpul parteneriatului înregistrat și care nu au dat naștere unui venit provenit din pensie în timpul parteneriatului înregistrat;
- (g) natura drepturilor reale asupra unui bun; și
- (h) orice înscriere într-un registru al drepturilor de proprietate asupra unor bunuri imobile sau mobile, inclusiv cerințele legale pentru o astfel de înscriere, precum și efectele înregistrării sau ale lipsei înregistrării unor astfel de drepturi într-un registru.

Articolul 2

Competența în materia efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate în cadrul statelor membre

Prezentul regulament nu aduce atingere competenței autorităților statelor membre în materia efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate.

Articolul 3

Definiții

- (1) În sensul prezentului regulament:
 - (a) „parteneriat înregistrat” înseamnă un regim de viață comun între două persoane, prevăzut de lege, a cărui înregistrare este obligatorie în temeiul respectivei legi și care îndeplinește formalitățile juridice impuse de respectiva lege pentru constituirea sa;
 - (b) „efecte patrimoniale ale unui parteneriat înregistrat” înseamnă ansamblul normelor privind raporturile patrimoniale dintre parteneri și dintre parteneri și terți, care rezultă din raportul juridic creat prin înregistrarea parteneriatului sau prin desfacerea acestuia;
 - (c) „convenție privind efectele patrimoniale ale parteneriatului” înseamnă orice acord între parteneri sau viitori parteneri prin care aceștia organizează efectele patrimoniale ale parteneriatului lor înregistrat;
 - (d) „act autentic” înseamnă un document în materia efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate care a fost întocmit sau înregistrat în mod formal ca act autentic într-un stat membru și a cărui autenticitate:
 - (i) se referă la semnătura și conținutul actului autentic; și
 - (ii) a fost stabilită de către o autoritate publică sau orice autoritate împuternicită în acest sens de către statul membru de origine;
 - (e) „hotărâre judecătorească” înseamnă orice hotărâre în materia efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate pronunțată de o instanță judecătorească dintr-un stat membru, indiferent de denumirea hotărârii, inclusiv o hotărâre privind stabilirea de către un grefier a cheltuielilor de judecată;
 - (f) „tranzacție judiciară” înseamnă o tranzacție în materia efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate care a fost aprobată de o instanță judecătorească sau încheiată în fața unei instanțe judecătorești în cursul unei acțiuni;
 - (g) „stat membru de origine” înseamnă statul membru în care s-a pronunțat hotărârea judecătorească, s-a întocmit actul autentic, s-a încuviințat sau s-a încheiat tranzacția judiciară;
 - (h) „stat membru de executare” înseamnă statul membru în care se solicită recunoașterea și/sau executarea hotărârii judecătorești, a actului autentic sau a tranzacției judiciare.

(2) În sensul prezentului regulament, termenul „instanță judecătorească” înseamnă orice autoritate judiciară și toți ceilalți profesioniști și autorități din domeniul juridic care au competență în materia efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate, care exercită atribuții judiciare sau acționează în baza delegării de competențe de către o autoritate judiciară sau acționează sub controlul unei autorități judiciare, cu condiția ca aceste autorități și acești profesioniști din domeniul juridic să ofere garanții în ceea ce privește imparțialitatea și dreptul tuturor părților de a fi ascultate și cu condiția ca hotărârile pronunțate de acestea/aceștia în temeiul legii statului membru în care își exercită activitatea:

- (a) să poată face obiectul unei căi de atac sau al unui control de către o autoritate judiciară; și
- (b) să aibă o forță și un efect similare cu cele ale unei hotărâri a unei autorități judiciare privind aceleași aspecte.

Statele membre notifică Comisiei care sunt ceilalți profesioniști și autorități din domeniul juridic menționați la primul paragraf, în conformitate cu articolul 64.

CAPITOLUL II

COMPETENȚA

Articolul 4

Competența în caz de deces al unuia dintre parteneri

Atunci când o instanță judecătorească dintr-un stat membru este sesizată în materia succesiunii unui partener înregistrat în temeiul Regulamentului (UE) nr. 650/2012, instanțele judecătorești din statul respectiv sunt competente să se pronunțe cu privire la aspectele privind efectele patrimoniale ale parteneriatului înregistrat care au legătură cu respectiva cauză succesorală.

Articolul 5

Competența în caz de desfacere sau anulare a unui parteneriat înregistrat

(1) În situația în care o instanță judecătorească dintr-un stat membru este sesizată să se pronunțe cu privire la desfacerea sau anularea unui parteneriat înregistrat, instanțele judecătorești din statul membru respectiv sunt competente să se pronunțe cu privire la efectele patrimoniale ale parteneriatului înregistrat care au legătură cu respectiva desfacere sau anulare, dacă partenerii sunt de acord.

(2) Dacă acordul menționat la alineatul (1) de la prezentul articol este încheiat înainte ca instanța judecătorească să fie sesizată pentru a se pronunța în materia efectelor patrimoniale ale parteneriatului înregistrat, acordul respectă dispozițiile articolului 7.

Articolul 6

Stabilirea competenței în alte cazuri

În cazul în care nicio instanță judecătorească dintr-un stat membru nu este competentă în temeiul articolului 4 sau 5 ori în alte cazuri decât cele prevăzute la articolele menționate, sunt competente să se pronunțe cu privire la efectele patrimoniale ale unui parteneriat înregistrat instanțele judecătorești din statul membru:

- (a) pe teritoriul căruia partenerii își au reședința obișnuită în momentul sesizării instanței judecătorești; sau, în lipsă,
- (b) pe teritoriul căruia partenerii își aveau ultima reședință obișnuită, cu condiția ca unul dintre aceștia să locuiască acolo în momentul sesizării instanței judecătorești; sau, în lipsă,
- (c) pe teritoriul căruia pârâtul își are reședința obișnuită în momentul sesizării instanței judecătorești; sau, în lipsă,
- (d) al cetățeniei comune a partenerilor în momentul sesizării instanței judecătorești; sau, în lipsă,
- (e) în temeiul legii căruia s-a constituit parteneriatul înregistrat.

*Articolul 7***Alegerea forului**

(1) În cazurile care intră sub incidența articolului 6, părțile pot conveni ca instanțele judecătorești din statul membru a cărui lege este aplicabilă în temeiul articolului 22 sau articolului 26 alineatul (1) sau instanțele judecătorești din statul membru în temeiul legii căruia s-a constituit parteneriatul înregistrat să fie competente în mod exclusiv pentru a se pronunța cu privire la efectele patrimoniale ale parteneriatului lor înregistrat.

(2) Acordul menționat la alineatul (1) se redactează în scris, se datează și se semnează de către părți. Orice comunicare sub formă electronică care permite consemnarea durabilă a acordului este considerată echivalentă formei scrise.

*Articolul 8***Competența întemeiată pe înfățișarea pârâtului**

(1) În afara competenței care decurge din alte dispoziții ale prezentului regulament, este competentă o instanță judecătorească dintr-un stat membru a cărui lege este aplicabilă în temeiul articolului 22 sau al articolului 26 alineatul (1) și în fața căreia se înfățișează pârâtul. Prezenta regulă nu se aplică în cazul în care înfățișarea a avut loc pentru a contesta competența sau în cazurile reglementate de articolul 4.

(2) Înainte de a-și declara competența în temeiul alineatului (1), instanța judecătorească se asigură că pârâtul este informat cu privire la dreptul său de a contesta competența și cu privire la consecințele înfățișării sau ale neînfațișării.

*Articolul 9***Competența alternativă**

(1) În cazul în care o instanță judecătorească din statul membru care are competență în temeiul articolului 4, al articolului 5 sau al articolului 6 literele (a), (b), (c) sau (d) dispune că legea sa nu prevede instituția parteneriatului înregistrat, aceasta își poate declina competența. În cazul în care instanța judecătorească decide să își decline competența, face acest lucru fără întârzieri nejustificate.

(2) În cazul în care o instanță judecătorească își declină competența în temeiul alineatului (1) de la prezentul articol și în cazul în care părțile convin să confere competență instanțelor judecătorești din oricare alt stat membru în conformitate cu articolul 7, competența de a se pronunța cu privire la efectele patrimoniale ale parteneriatului înregistrat le revine instanțelor judecătorești din respectivul stat membru.

În alte cazuri, competența de a se pronunța cu privire la efectele patrimoniale ale unui parteneriat înregistrat le revine instanțelor judecătorești din oricare alt stat membru în temeiul articolului 6 sau 8.

(3) Prezentul articol nu se aplică atunci când părțile au obținut desfacerea sau anularea parteneriatului înregistrat care poate fi recunoscută în statul membru al forului.

*Articolul 10***Competența subsidiară**

În cazul în care nicio instanță judecătorească dintr-un stat membru nu este competentă în temeiul articolului 4, 5, 6, 7 sau 8 sau în cazul în care toate instanțele judecătorești prevăzute la articolul 9 și-au declinat competența și nicio instanță judecătorească dintr-un stat membru nu este competentă în temeiul articolului 6 litera (e) sau al articolului 7 sau 8, instanțele judecătorești dintr-un stat membru sunt competente în măsura în care bunurile imobile aparținând unuia sau ambilor parteneri se află pe teritoriul respectivului stat membru, caz în care instanța judecătorească sesizată este competentă să se pronunțe numai asupra aspectelor legate de aceste bunuri imobile.

*Articolul 11***Forum necessitatis**

În cazul în care nicio instanță judecătorească dintr-un stat membru nu este competentă în temeiul articolului 4, 5, 6, 7, 8 sau 10 sau în cazul în care toate instanțele judecătorești prevăzute la articolul 9 și-au declinat competența și nicio instanță judecătorească dintr-un stat membru nu este competentă în temeiul articolului 6 litera (e) sau al articolului 7, 8 sau 10, instanțele judecătorești dintr-un stat membru se pot pronunța, în cazuri excepționale, asupra efectelor patrimoniale ale unui parteneriat înregistrat în situația în care acțiunea nu se poate iniția sau desfășura în mod rezonabil sau ar fi imposibilă într-un stat terț de care cauza este strâns legată.

Cauza trebuie să aibă o legătură suficientă cu statul membru al instanței judecătorești sesizate.

*Articolul 12***Cererile reconvenționale**

Instanța judecătorească pe rolul căreia se află acțiunea în temeiul articolului 4, 5, 6, 7, 8, 10 sau 11 este competentă, de asemenea, pentru soluționarea unei cereri reconvenționale, în măsura în care aceasta intră în domeniul de aplicare al prezentului regulament.

*Articolul 13***Limitarea procedurilor**

(1) În cazul în care patrimoniul defunctului a cărui succesiune intră în domeniul de aplicare al Regulamentului (UE) nr. 650/2012 cuprinde bunuri situate într-un stat terț, la cererea uneia dintre părți, instanța judecătorească sesizată să se pronunțe cu privire la efectele patrimoniale ale unui parteneriat înregistrat poate decide să nu se pronunțe cu privire la unul sau mai multe dintre respectivele bunuri dacă se preconizează că hotărârea sa cu privire la acele bunuri nu va fi recunoscută și, după caz, nu va fi încuviințată executarea acesteia în acel stat terț.

(2) Alineatul (1) nu aduce atingere dreptului părților de a limita obiectul acțiunii în temeiul legii statului membru al instanței judecătorești sesizate.

*Articolul 14***Sesizarea unei instanțe judecătorești**

În sensul prezentului capitol, se consideră că o instanță judecătorească este sesizată:

- (a) în momentul în care actul de sesizare a instanței judecătorești sau un alt act echivalent a fost depus la instanța judecătorească, cu condiția ca reclamantul să nu fi omis ulterior să ia măsurile pe care era obligat să le ia pentru ca actul să fie comunicat sau notificat părâtului;
- (b) în cazul în care actul trebuie notificat sau comunicat înainte de fi depus la instanța judecătorească, în momentul primirii acestuia de către autoritatea responsabilă pentru notificare sau comunicare, cu condiția ca reclamantul să nu fi omis ulterior să ia măsurile pe care era obligat să le ia pentru ca actul să fie depus la instanța judecătorească; sau
- (c) dacă procedurile sunt inițiate de instanța judecătorească din oficiu, în momentul adoptării deciziei de inițiere a acțiunii de către instanța judecătorească sau, în cazul în care o astfel de decizie nu este necesară, în momentul înregistrării dosarului de către instanța judecătorească.

*Articolul 15***Verificarea competenței**

Instanța judecătorească dintr-un stat membru sesizată cu privire la un aspect referitor la efectele patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate pentru care nu este competentă în temeiul prezentului regulament își declină din oficiu competența.

*Articolul 16***Verificarea admisibilității**

(1) Atunci când pârâtul care își are reședința obișnuită într-un alt stat decât statul membru în care s-a intentat acțiunea nu se înfățișează în fața instanței judecătorești, instanța judecătorească competentă în temeiul prezentului regulament suspendă acțiunea până când se demonstrează că pârâtul a fost în măsură să primească actul de sesizare a instanței judecătorești sau un act echivalent în timp util pentru a-și pregăti apărarea sau că au fost întreprinse toate demersurile necesare în acest scop.

(2) Articolul 19 din Regulamentul (CE) nr. 1393/2007 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽¹⁾ se aplică în locul alineatului (1) din prezentul articol dacă actul de sesizare a instanței judecătorești sau un alt act echivalent a trebuit să fie transmis dintr-un stat membru către un altul în temeiul dispozițiilor respectivului regulament.

(3) În cazul în care Regulamentul (CE) nr. 1393/2007 nu este aplicabil, se aplică articolul 15 din Convenția de la Haga din 15 noiembrie 1965 privind notificarea sau comunicarea în străinătate a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială, dacă actul de sesizare a instanței judecătorești sau un alt act echivalent a trebuit să fie transmis în străinătate în conformitate cu dispozițiile acestei convenții.

*Articolul 17***Litispendență**

(1) În cazul în care acțiuni având același obiect sunt introduse între aceleași părți înaintea unor instanțe judecătorești din state membre diferite, instanța judecătorească sesizată ulterior suspendă din oficiu acțiunea până când se stabilește competența primei instanțe sesizate.

(2) În cazurile menționate la alineatul (1), la cererea unei instanțe judecătorești sesizate cu privire la litigiu, orice altă instanță judecătorească sesizată informează, fără întârziere, prima instanță judecătorească cu privire la data când a fost sesizată.

(3) În cazul în care este stabilită competența primei instanțe judecătorești sesizate, instanța judecătorească sesizată ulterior își declină competența în favoarea acesteia.

*Articolul 18***Conexitate**

(1) În cazul în care pe rolul unor instanțe judecătorești din state membre diferite se află acțiuni conexe, oricare dintre acestea, cu excepția primei instanțe judecătorești sesizate, poate suspenda judecata.

(2) În cazul în care acțiunile menționate la alineatul (1) se află pe rolul instanțelor judecătorești de prim grad de jurisdicție, oricare dintre acestea, cu excepția primei instanțe judecătorești sesizate, poate, de asemenea, la cererea uneia dintre părți, să își decline competența, cu condiția ca respectivele acțiuni să fie de competența primei instanțe judecătorești sesizate și ca legea acesteia să permită conexarea acțiunilor.

(3) În sensul prezentului articol, sunt considerate conexe acțiunile care sunt atât de strâns legate între ele, încât sunt oportune judecarea și soluționarea lor împreună pentru a se evita riscul pronunțării unor hotărâri contradictorii în cazul judecării separate a acțiunilor.

*Articolul 19***Măsuri provizorii, inclusiv măsuri asigurătorii**

Instanțele judecătorești dintr-un stat membru pot fi sesizate cu o cerere de măsuri provizorii, inclusiv măsuri asigurătorii, prevăzute în dreptul statului în cauză, chiar dacă, în temeiul prezentului regulament, judecarea cauzei pe fond ține de competența instanțelor judecătorești dintr-un alt stat membru.

⁽¹⁾ Regulamentul (CE) nr. 1393/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 noiembrie 2007 privind notificarea sau comunicarea în statele membre a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială (notificarea sau comunicarea actelor) și abrogarea Regulamentului (CE) nr. 1348/2000 al Consiliului (JO L 324, 10.12.2007, p. 79).

CAPITOLUL III

LEGEA APLICABILĂ*Articolul 20***Aplicare universală**

Legea desemnată ca aplicabilă de prezentul regulament se aplică indiferent dacă este sau nu legea unui stat membru.

*Articolul 21***Unitatea legii aplicabile**

Legea aplicabilă efectelor patrimoniale ale unui parteneriat înregistrat se aplică tuturor bunurilor care fac obiectul efectelor respective, indiferent unde sunt situate bunurile.

*Articolul 22***Alegerea legii aplicabile**

(1) Partenerii sau viitorii parteneri pot conveni asupra desemnării sau modificării legii aplicabile efectelor patrimoniale ale parteneriatului lor înregistrat, cu condiția ca legea respectivă să acorde efecte patrimoniale instituției parteneriatului înregistrat și ca legea respectivă să fie una dintre următoarele:

- (a) legea statului în care partenerii sau viitorii parteneri sau unul dintre ei își au (are) reședința obișnuită în momentul încheierii acordului;
- (b) legea unui stat a cărui cetățenie este deținută de către oricare dintre parteneri sau viitorii parteneri în momentul încheierii acordului; sau
- (c) legea statului în temeiul căreia s-a constituit parteneriatul înregistrat.

(2) Cu excepția cazului în care partenerii convin altfel, schimbarea legii aplicabile efectelor patrimoniale ale parteneriatului lor înregistrat realizată în timpul parteneriatului produce efecte numai pentru viitor.

(3) Nicio schimbare retroactivă a legii aplicabile în temeiul alineatului (2) nu aduce atingere drepturilor terților care decurg din respectiva lege.

*Articolul 23***Condițiile de formă ale acordului privind alegerea legii aplicabile**

(1) Acordul menționat la articolul 22 se încheie în scris, se datează și se semnează de ambii parteneri. Orice comunicare sub formă electronică care permite consemnarea durabilă a acordului este considerată echivalentă formei scrise.

(2) În cazul în care legea statului membru în care ambii parteneri își au reședința obișnuită în momentul încheierii acordului prevede condiții de formă suplimentare în cazul convențiilor privind efectele patrimoniale ale parteneriatelor, se aplică respectivele condiții.

(3) Dacă, la data încheierii acordului, partenerii își au reședința obișnuită în state membre diferite și dacă legile din aceste state prevăd condiții de formă diferite pentru convențiile privind efectele patrimoniale ale parteneriatelor, acordul este valabil din punctul de vedere al formei dacă întrunește condițiile prevăzute de oricare dintre legile respective.

(4) Dacă, la data încheierii acordului, numai unul dintre parteneri își are reședința obișnuită într-un stat membru, iar acest stat prevede condiții de formă suplimentare pentru convențiile privind efectele patrimoniale ale parteneriatului, se aplică respectivele condiții.

Articolul 24

Consimțământul și condițiile de fond

(1) Existența și valabilitatea unui acord privind desemnarea legii sau ale oricărei clauze a acestuia sunt stabilite de legea care l-ar reglementa în temeiul articolului 22 dacă acordul sau clauza respectivă ar fi valabile.

(2) Cu toate acestea, pentru a se stabili faptul că nu și-a dat consimțământul, unul dintre parteneri poate să invoce legea țării în care își are reședința obișnuită la data sesizării instanței judecătorești, dacă din împrejurările cauzei reiese faptul că nu ar fi rezonabil să se stabilească efectul comportamentului său în conformitate cu legea menționată la alineatul (1).

Articolul 25

Condițiile de formă ale convenției privind efectele patrimoniale ale parteneriatului

(1) Convenția privind efectele patrimoniale ale parteneriatului se încheie în scris, se datează și se semnează de ambii parteneri. Orice comunicare sub formă electronică care permite consemnarea durabilă a convenției este considerată echivalentă formei scrise.

(2) În cazul în care legea statului membru în care ambii parteneri își au reședința obișnuită în momentul încheierii convenției prevede condiții de formă suplimentare în cazul convențiilor privind efectele patrimoniale ale parteneriatelor, se aplică respectivele condiții.

Dacă, la data încheierii convenției, partenerii își au reședința obișnuită în state membre diferite și dacă legile din aceste state prevăd condiții de formă diferite pentru convențiile privind efectele patrimoniale ale parteneriatelor, convenția este valabilă din punctul de vedere al formei dacă întrunește condițiile prevăzute de oricare dintre legile respective.

Dacă, la data încheierii convenției, numai unul dintre parteneri își are reședința obișnuită într-un stat membru, iar acest stat prevede condiții de formă suplimentare pentru convențiile privind efectele patrimoniale ale parteneriatului, se aplică respectivele condiții.

(3) Dacă legea aplicabilă efectelor patrimoniale ale unui parteneriat înregistrat impune condiții de formă suplimentare, se aplică respectivele condiții.

Articolul 26

Legea aplicabilă în absența alegerii acesteia de către părți

(1) În absența unui acord privind alegerea legii în temeiul articolului 22, legea aplicabilă efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate este legea statului în temeiul căreia s-a înregistrat parteneriatul.

(2) Cu titlu de excepție și la solicitarea oricăruia dintre parteneri, autoritatea judiciară competentă să se pronunțe în materia efectelor patrimoniale ale unui parteneriat înregistrat poate decide că legea unui alt stat decât statul a cărui lege este aplicabilă în temeiul alineatului (1) reglementează efectele patrimoniale ale parteneriatului înregistrat, dacă legea respectivului alt stat acordă efecte patrimoniale instituției parteneriatului înregistrat și dacă reclamantul demonstrează că:

(a) partenerii au avut ultima reședință obișnuită comună în respectivul stat pe o perioadă semnificativ de lungă; și

(b) ambii parteneri s-au bazat pe legea respectivului alt stat la stabilirea sau planificarea raporturilor lor patrimoniale.

Legea respectivului alt stat se aplică de la constituirea parteneriatului înregistrat, cu excepția cazului în care unul dintre parteneri nu este de acord. În cazul în care unul dintre soți nu este de acord, legea respectivului alt stat produce efecte de la stabilirea ultimei reședințe obișnuite comune în statul respectiv.

Aplicarea legii celui alt stat nu aduce atingere drepturilor terților care decurg din legea aplicabilă în temeiul alineatului (1).

Prezentul alineat nu se aplică în cazul în care partenerii au încheiat o convenție privind efectele patrimoniale ale parteneriatului înainte de stabilirea ultimei lor reședințe obișnuite comune în respectivul alt stat.

Articolul 27

Domeniul de aplicare al legii aplicabile

Legea aplicabilă efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate în temeiul prezentului regulament reglementează, printre altele:

- (a) clasificarea bunurilor aflate în proprietatea fiecăruia dintre parteneri sau a ambilor parteneri în diferite categorii în cursul parteneriatului înregistrat și după parteneriatul înregistrat;
- (b) transferul bunurilor dintr-o categorie în alta;
- (c) responsabilitatea unui partener pentru pasivele și datoriile celui alt partener;
- (d) prerogativele, drepturile și obligațiile fiecăruia dintre parteneri sau ale ambilor parteneri cu privire la bunuri;
- (e) împărțirea, distribuirea sau lichidarea bunurilor cu ocazia desfacerii parteneriatului înregistrat;
- (f) consecințele patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate asupra raportului juridic dintre un partener și terți; și
- (g) condițiile de fond ale convenției privind efectele patrimoniale ale parteneriatului.

Articolul 28

Opozabilitatea față de terți

(1) În pofida articolului 27 litera (f), legea aplicabilă efectelor patrimoniale ale unui parteneriat înregistrat între parteneri nu poate fi invocată de un partener împotriva unui terț într-un litigiu între terțul respectiv și unul dintre cei doi parteneri sau ambii parteneri, cu excepția cazului în care terțul a cunoscut sau ar fi trebuit să cunoască, acționând cu toată diligența necesară, existența respectivei legi.

(2) Se consideră că terțul are cunoștință de existența legii aplicabile efectelor patrimoniale ale unui parteneriat înregistrat dacă:

(a) legea respectivă este:

- (i) legea statului a cărui lege este aplicabilă tranzacției dintre un partener și terț;
- (ii) legea statului pe teritoriul căruia partenerul contractant și terțul își au reședința obișnuită; ori
- (iii) în situațiile în care sunt implicate bunuri imobile, legea statului unde se situează bunul;

sau

(b) fiecare partener a îndeplinit cerințele aplicabile privind publicitatea sau înregistrarea efectelor patrimoniale ale parteneriatului înregistrat prevăzute de:

- (i) legea statului a cărui lege este aplicabilă tranzacției dintre un partener și terț;
- (ii) legea statului pe teritoriul căruia partenerul contractant și terțul își au reședința obișnuită; ori
- (iii) în situațiile în care sunt implicate bunuri imobile, legea statului unde se situează bunul.

(3) În situația în care legea aplicabilă efectelor patrimoniale ale unui parteneriat înregistrat nu poate fi invocată de un partener împotriva unui terț în temeiul alineatului (1), opozabilitatea efectelor patrimoniale ale parteneriatului înregistrat față de terț este reglementată:

- (a) de legea statului a cărui lege este aplicabilă tranzacției dintre un partener și terț; sau
- (b) în situațiile în care sunt implicate bunuri imobile sau bunuri ori drepturi înregistrate, de legea statului în care sunt situate bunurile sau în care sunt înregistrate bunurile ori drepturile.

Articolul 29

Adaptarea drepturilor reale

În situația în care o persoană invocă un drept real la care are dreptul în temeiul legii aplicabile efectelor patrimoniale ale unui parteneriat înregistrat, iar în legea statului membru în care este invocat dreptul real nu există dreptul real în cauză, dacă este necesar și în măsura în care acest lucru este posibil, dreptul respectiv se adaptează la cel mai apropiat drept echivalent în temeiul legii statului respectiv, luând în considerare obiectivele și interesele urmărite de dreptul real specific și efectele acestuia.

Articolul 30

Norme de aplicare imediată

- (1) Prezentul regulament nu aduce atingere aplicării normelor de aplicare imediată din legea forului.
- (2) Normele de aplicare imediată sunt norme a căror respectare este considerată esențială de către un stat membru pentru salvagardarea intereselor sale publice, precum organizarea sa politică, socială sau economică, în asemenea măsură, încât aceste norme sunt aplicabile oricărei situații care intră în domeniul lor de aplicare, indiferent de legea aplicabilă efectelor patrimoniale ale unui parteneriat înregistrat în temeiul prezentului regulament.

Articolul 31

Ordinea publică (*ordre public*)

Aplicarea unei dispoziții din legea oricărui stat specificate prin prezentul regulament poate fi refuzată doar dacă o astfel de aplicare este vădit incompatibilă cu ordinea publică (*ordre public*) a forului.

Articolul 32

Excluderea retrimiterii

Aplicarea legii oricărui stat specificate prin prezentul regulament înseamnă aplicarea normelor de drept în vigoare în statul respectiv, cu excepția normelor sale de drept internațional privat.

Articolul 33

State cu mai multe sisteme de drept – conflicte teritoriale de legi

- (1) În cazul în care legea specificată prin prezentul regulament este cea a unui stat care cuprinde mai multe unități teritoriale, fiecare având propriile norme de drept privind efectele patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate, normele naționale privind conflictele de legi ale statului respectiv stabilesc unitatea teritorială relevantă ale cărei norme de drept se aplică.

- (2) În absența unor astfel de norme naționale privind conflictele de legi:
- (a) orice trimitere la legea statului menționată la alineatul (1) se interpretează, în sensul stabilirii legii aplicabile în temeiul dispozițiilor privind reședința obișnuită a partenerilor, ca făcând trimitere la legea unității teritoriale în care își au reședința obișnuită partenerii;
 - (b) orice trimitere la legea statului menționată la alineatul (1) se interpretează, în sensul stabilirii legii aplicabile în temeiul dispozițiilor privind cetățenia partenerilor, ca făcând trimitere la legea unității teritoriale cu care partenerii au legătura cea mai strânsă;
 - (c) orice trimitere la legea statului menționată la alineatul (1) se interpretează, în sensul stabilirii legii aplicabile în temeiul oricăror altor dispoziții privind alte elemente ca factori de legătură, ca făcând trimitere la legea unității teritoriale în care se situează elementul relevant.

Articolul 34

State cu mai multe sisteme de drept – conflicte interpersonale de legi

În cazul unui stat care are două sau mai multe sisteme de drept sau ansambluri de norme aplicabile diferitelor categorii de persoane în ceea ce privește efectele patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate, orice trimitere la legea unui astfel de stat se interpretează ca făcând trimitere la sistemul de drept sau ansamblul de norme determinate de normele în vigoare în acel stat. În lipsa unor astfel de norme, se aplică sistemul de drept sau ansamblul de norme cu care partenerii au legătura cea mai strânsă.

Articolul 35

Neaplicarea prezentului regulament la conflictele interne de legi

Un stat membru care cuprinde mai multe unități teritoriale, fiecare având propriile norme de drept privind efectele patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate, nu are obligația de a aplica prezentul regulament în cazul conflictelor de legi care privesc exclusiv aceste unități teritoriale.

CAPITOLUL IV

RECUNOAȘTEREA, FORȚA EXECUTORIE ȘI EXECUTAREA HOTĂRĂRILOR

Articolul 36

Recunoașterea

- (1) Hotărârile pronunțate într-un stat membru sunt recunoscute în celelalte state membre fără să fie necesar să se recurgă la o procedură specială.
- (2) În cazul unei contestații, orice parte interesată care invocă pe cale principală recunoașterea unei hotărâri poate solicita, în conformitate cu procedura prevăzută la articolele 44-57, ca hotărârea să fie recunoscută.
- (3) Dacă rezultatul unor proceduri într-o instanță judecătorească a unui stat membru depinde de soluționarea unei chestiuni incidentale referitoare la recunoaștere, instanța judecătorească respectivă este competentă în acea chestiune.

Articolul 37

Motive de nerecunoaștere

O hotărâre nu este recunoscută:

- (a) dacă recunoașterea este vădit contrară ordinii publice (*ordre public*) a statului membru în care se solicită recunoașterea;
- (b) în cazul în care a fost pronunțată în lipsă, dacă actul de sesizare a instanței judecătorești sau un act echivalent nu a fost comunicat sau notificat pârâtului în timp util și într-un mod care să-i permită acestuia să-și pregătească apărarea, cu excepția cazului în care pârâtul nu a demarat proceduri prin care să atace hotărârea atunci când a avut posibilitatea să o facă;
- (c) dacă este contradictorie cu o hotărâre pronunțată în cadrul unei acțiuni între aceleași părți în statul membru în care se solicită recunoașterea;
- (d) dacă este contradictorie cu o hotărâre pronunțată anterior într-un alt stat membru sau într-un stat terț între aceleași părți, într-o acțiune având același obiect, cu condiția ca hotărârea pronunțată anterior să întrunească condițiile necesare pentru a fi recunoscută în statul membru în care se solicită recunoașterea.

Articolul 38

Drepturi fundamentale

Instanțele judecătorești și alte autorități competente din statele membre aplică articolul 37 din prezentul regulament cu respectarea drepturilor fundamentale și a principiilor recunoscute în Cartă, în special a articolului 21 din aceasta privind principiul nediscriminării.

Articolul 39

Interzicerea verificării competenței instanței judecătorești de origine

- (1) Competența instanței judecătorești din statul membru de origine nu poate face obiectul verificării.
- (2) Criteriul ordinii publice (*ordre public*) prevăzut la articolul 37 nu se aplică normelor în materie de competență prevăzute la articolele 4-12.

Articolul 40

Interzicerea revizuirii pe fond

O hotărâre pronunțată într-un stat membru nu poate face, în niciun caz, obiectul unei revizuirii pe fond.

Articolul 41

Suspendarea procedurii de recunoaștere

Instanța judecătorească dintr-un stat membru sesizată cu o cerere de recunoaștere a unei hotărâri judecătorești pronunțate într-un alt stat membru poate suspenda procedura în cazul în care hotărârea face obiectul unei căi de atac ordinară în statul membru de origine.

*Articolul 42***Forța executorie**

Hotărârile pronunțate într-un stat membru și executorii în acel stat au forță executorie într-un alt stat membru atunci când, la cererea oricăreia dintre părțile interesate, s-a încuviințat executarea acestora în statul respectiv în conformitate cu procedura prevăzută la articolele 44-57.

*Articolul 43***Stabilirea domiciliului**

Pentru a stabili dacă, în sensul procedurii prevăzute la articolele 44-57, o parte își are domiciliul în statul membru de executare, instanța judecătorească sesizată aplică legea internă a statului membru respectiv.

*Articolul 44***Competența instanțelor locale**

- (1) Cererea de încuviințare a executării se depune la instanța judecătorească sau autoritatea competentă din statul membru de executare comunicată Comisiei de către statul membru respectiv în conformitate cu articolul 64.
- (2) Competența teritorială este determinată de locul de domiciliu al părții împotriva căreia se solicită executarea sau de locul de executare.

*Articolul 45***Procedura**

- (1) Procedura de depunere a cererii este reglementată de legea statului membru de executare.
- (2) Reclamantul nu are obligația de a avea o adresă poștală sau un reprezentant autorizat în statul membru de executare.
- (3) Cererea se însoțește de următoarele documente:
 - (a) o copie a hotărârii care să întrunească toate condițiile necesare în vederea stabilirii autenticității sale;
 - (b) atestatul eliberat de instanța judecătorească sau autoritatea competentă din statul membru de origine utilizând formularul stabilit în conformitate cu procedura de consultare menționată la articolul 67 alineatul (2), fără a aduce atingere articolului 46.

*Articolul 46***Neprezentarea atestatului**

- (1) În cazul neprezentării atestatului prevăzut la articolul 45 alineatul (3) litera (b), instanța sau autoritatea competentă poate să fixeze un termen pentru prezentarea acestuia sau să accepte un document echivalent sau, în cazul în care consideră că dispune de suficiente informații, să se dispenseze de prezentarea atestatului.
- (2) La cererea instanței judecătorești sau a autorității competente, se prezintă o traducere sau o transliterare a documentelor. Traducerea se efectuează de către o persoană autorizată în acest scop în unul dintre statele membre.

*Articolul 47***Încuviințarea executării**

Executarea hotărârii este încuviințată imediat după îndeplinirea formalităților prevăzute la articolul 45, fără a fi revizuită în conformitate cu articolul 37. Partea împotriva căreia se solicită executarea nu poate formula apărări în această etapă a procedurii.

*Articolul 48***Comunicarea hotărârii privind cererea de încuviințare a executării**

- (1) Hotărârea privind cererea de încuviințare a executării este adusă de îndată la cunoștința reclamantului, în conformitate cu procedura prevăzută de legea statului membru de executare.
- (2) Hotărârea de încuviințare a executării se comunică sau se notifică părții împotriva căreia se solicită executarea, însoțită de hotărârea pentru care s-a solicitat executarea, în cazul în care aceasta nu a fost deja comunicată sau notificată părții în cauză.

*Articolul 49***Calea de atac împotriva hotărârii privind cererea de încuviințare a executării**

- (1) Oricare dintre părți poate exercita o cale de atac împotriva hotărârii privind cererea de încuviințare a executării.
- (2) Calea de atac se introduce la instanța judecătorească comunicată Comisiei de către statul membru respectiv, în conformitate cu articolul 64.
- (3) Calea de atac se soluționează în conformitate cu normele care reglementează procedura contradictorie.
- (4) Dacă partea împotriva căreia se solicită executarea nu se înfățișează în fața instanței judecătorești sesizate cu calea de atac introdusă de reclamant, se aplică dispozițiile articolului 16 chiar și în cazul în care partea împotriva căreia se solicită executarea nu își are domiciliul în niciunul dintre statele membre.
- (5) Calea de atac împotriva hotărârii de încuviințare a executării se introduce în termen de 30 de zile de la data notificării sau a comunicării acesteia. Dacă partea împotriva căreia se solicită executarea își are domiciliul pe teritoriul unui stat membru, altul decât cel în care s-a pronunțat hotărârea de încuviințare a executării, termenul pentru exercitarea căii de atac este de 60 de zile și începe să curgă de la data comunicării sau notificării hotărârii. Acest termen nu poate fi prelungit pe motiv de distanță.

*Articolul 50***Procedura de contestare a hotărârii pronunțate ca urmare a exercitării căii de atac**

Hotărârea pronunțată ca urmare a exercitării căii de atac poate fi contestată numai prin procedura comunicată Comisiei de către statul membru respectiv, în conformitate cu articolul 64.

*Articolul 51***Refuzul sau revocarea unei hotărâri de încuviințare a executării**

Instanța judecătorească sesizată cu calea de atac prevăzută la articolul 49 sau la articolul 50 poate refuza sau revoca o hotărâre de încuviințare a executării doar pentru unul dintre motivele prevăzute la articolul 37. Instanța judecătorească se pronunță fără întârziere.

*Articolul 52***Suspendarea procedurii**

Instanța judecătorească sesizată cu calea de atac prevăzută la articolul 49 sau la articolul 50 suspendă procedura, la cererea părții împotriva căreia se solicită executarea, dacă se suspendă încuviințarea executării hotărârii judecătorești în statul membru de origine ca urmare a exercitării unei căi de atac.

*Articolul 53***Măsuri provizorii, inclusiv măsuri asigurătorii**

- (1) În cazul în care o hotărâre trebuie să fie recunoscută în conformitate cu prezentul capitol, nimic nu îl împiedică pe reclamant să solicite aplicarea de măsuri provizorii, inclusiv de măsuri asigurătorii, în conformitate cu legea statului membru de executare, fără să fie necesară încuviințarea executării hotărârii respective în temeiul articolului 47.
- (2) Hotărârea de încuviințare a executării determină de drept autorizarea luării oricăror măsuri asigurătorii.
- (3) Pe durata termenului prevăzut pentru introducerea unei căi de atac împotriva hotărârii de încuviințare a executării în conformitate cu articolul 49 alineatul (5) și până la soluționarea căii de atac, nu se pot lua alte măsuri de executare decât măsuri asigurătorii privind bunurile părții împotriva căreia se solicită executarea.

*Articolul 54***Forța executorie parțială**

- (1) Dacă o hotărâre statuează asupra mai multor capete de cerere și hotărârea de încuviințare a executării nu poate fi pronunțată în cazul tuturor acestora, instanța judecătorească sau autoritatea competentă se pronunță în cazul unuia sau al mai multora dintre aceste capete de cerere.
- (2) Reclamantul poate solicita ca hotărârea de încuviințare a executării să se limiteze la anumite părți ale hotărârii.

*Articolul 55***Asistența judiciară**

Reclamantul care a beneficiat, integral sau parțial, de asistență judiciară sau de o scutire de taxe sau cheltuieli de judecată în statul membru de origine este îndreptățit să beneficieze, în cadrul oricărei acțiuni introduse pentru încuviințarea executării hotărârii, de asistența judiciară cea mai favorabilă sau de scutirea de taxe și cheltuieli de judecată cea mai extinsă prevăzută de legea statului membru de executare.

*Articolul 56***Interzicerea impunerii de garanții, cauțiuni sau depozite**

Unei părți care, într-un stat membru, solicită recunoașterea, încuviințarea executării sau executarea unei hotărâri pronunțate într-un alt stat membru nu i se poate impune nicio garanție, cauțiune sau depozit, indiferent de denumire, pe motiv că este resortisant străin sau că nu își are domiciliul sau reședința în statul membru de executare.

*Articolul 57***Interzicerea percepției de taxe**

În cadrul acțiunii introduse pentru încuviințarea executării hotărârii, în statul membru de executare nu pot fi percepute niciun fel de taxe calculate proporțional cu valoarea litigiului.

CAPITOLUL V

ACTE AUTENTICE ȘI TRANZACȚII JUDICIARE

Articolul 58

Acceptarea actelor autentice

(1) Un act autentic întocmit într-un stat membru are aceeași forță probantă în alt stat membru pe care o are în statul membru de origine sau o forță cât mai apropiată, cu condiția să nu contravină în mod vădit ordinii publice (*ordre public*) din statul membru în cauză.

Persoana care dorește să utilizeze un act autentic într-un alt stat membru poate solicita autorității care întocmește actul autentic în statul membru de origine să completeze formularul elaborat în conformitate cu procedura de consultare prevăzută la articolul 67 alineatul (2), care descrie forța probantă pe care actul autentic o are în statul membru de origine.

(2) Orice contestare a caracterului autentic al unui act autentic se face în fața instanțelor judecătorești din statul membru de origine și se soluționează în temeiul legii statului respectiv. Actul autentic contestat nu are forță probantă într-un alt stat membru atât timp cât acțiunea de contestare se află pe rolul instanței judecătorești competente.

(3) Orice contestare a actelor juridice sau a rapoartelor juridice înregistrate într-un act autentic se face în fața instanțelor judecătorești competente în temeiul prezentului regulament și se soluționează în temeiul legii aplicabile în conformitate cu capitolul III. Actul autentic contestat nu are forță probantă într-un stat membru, altul decât statul membru de origine, în ceea ce privește chestiunea contestată, atât timp cât acțiunea de contestare se află pe rolul instanței judecătorești competente.

(4) Dacă rezultatul unor proceduri într-o instanță judecătorească a unui stat membru depinde de soluționarea unei chestiuni incidentale referitoare la actele juridice sau raporturile juridice înregistrate într-un act autentic în materia efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate, instanța judecătorească respectivă este competentă în acea chestiune.

Articolul 59

Forța executorie a actelor autentice

(1) Executarea unui act autentic care este executoriu în statul membru de origine se încuviințează în alt stat membru la cererea oricărei părți interesate în conformitate cu procedura prevăzută la articolele 44-57.

(2) În sensul articolului 45 alineatul (3) litera (b), la cererea oricărei părți interesate, autoritatea care a întocmit actul autentic eliberează un atestat utilizând formularul elaborat în conformitate cu procedura de consultare prevăzută la articolul 67 alineatul (2).

(3) Instanța judecătorească sesizată cu o cale de atac în temeiul articolului 49 sau al articolului 50 refuză sau revocă hotărârea de încuviințare a executării numai dacă executarea actului autentic este vădit contrară ordinii publice (*ordre public*) din statul membru de executare.

Articolul 60

Forța executorie a tranzacțiilor judiciare

(1) Executarea tranzacțiilor judiciare care sunt executorii în statul membru de origine este încuviințată în alt stat membru la cererea oricărei părți interesate, în conformitate cu procedura prevăzută la articolele 44-57.

(2) În sensul articolului 45 alineatul (3) litera (b), la cererea oricărei părți interesate, instanța judecătorească care a aprobat tranzacția judiciară sau în fața căreia aceasta a fost încheiată eliberează un atestat utilizând formularul elaborat în conformitate cu procedura de consultare prevăzută la articolul 67 alineatul (2).

(3) Instanța judecătorească sesizată cu o cale de atac în temeiul articolului 49 sau 50 refuză sau revocă hotărârea de încuviințare a executării numai dacă executarea tranzacției judiciare este vădit contrară ordinii publice (*ordre public*) din statul membru de executare.

CAPITOLUL VI

DISPOZIȚII GENERALE ȘI FINALE

Articolul 61

Legalizarea și alte formalități similare

Pentru documentele eliberate într-un stat membru în contextul prezentului regulament nu este necesară nicio legalizare sau vreo altă formalitate similară.

Articolul 62

Relațiile cu convențiile internaționale existente

(1) Prezentul regulament nu aduce atingere aplicării convențiilor bilaterale sau multilaterale la care unul sau mai multe state membre sunt părți la data adoptării prezentului regulament sau a unei decizii în temeiul articolului 331 alineatul (1) al doilea sau al treilea paragraf din TFUE și care privesc aspectele reglementate prin prezentul regulament, fără a aduce atingere obligațiilor care le revin statelor membre în temeiul articolului 351 din TFUE.

(2) În pofida alineatului (1), prezentul regulament prevalează, în relațiile dintre statele membre, asupra convențiilor încheiate între acestea, în măsura în care astfel de convenții privesc aspectele reglementate prin prezentul regulament.

Articolul 63

Informații puse la dispoziția publicului

Pentru a se pune la dispoziția publicului informațiile în cadrul Rețelei judiciare europene în materie civilă și comercială, statele membre transmit Comisiei un scurt rezumat al legislației și al procedurilor lor naționale referitoare la efectele patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate, inclusiv informații referitoare la tipul de autorități competente în materia efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate și informații referitoare la opozabilitatea față de terți menționată la articolul 28.

Statele membre actualizează în permanență informațiile respective.

Articolul 64

Informații privind datele de contact și procedurile

(1) Până la 29 aprilie 2018, statele membre comunică Comisiei:

- (a) instanțele judecătorești sau autoritățile competente în ceea ce privește cererile de încuviințare a executării în conformitate cu articolul 44 alineatul (1) și în ceea ce privește căile de atac exercitate împotriva hotărârilor privind astfel de cereri în conformitate cu articolul 49 alineatul (2);
- (b) procedura menționată la articolul 50 de contestare a hotărârii pronunțate ca urmare a exercitării căii de atac.

Statele membre informează Comisia cu privire la orice modificare ulterioară a acestor informații.

(2) Comisia publică în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* informațiile comunicate în conformitate cu alineatul (1), cu excepția adreselor și a datelor de contact ale instanțelor judecătorești și ale autorităților menționate la alineatul (1) litera (a).

(3) Informațiile comunicate în conformitate cu alineatul (1) se pun la dispoziția publicului de către Comisie prin orice mijloace corespunzătoare, în special prin intermediul Rețelei judiciare europene în materie civilă și comercială.

Articolul 65

Stabilirea și modificarea ulterioară a listei cuprinzând informațiile menționate la articolul 3 alineatul (2)

(1) Pe baza notificărilor din partea statelor membre, Comisia stabilește lista celorlalți profesioniști și autorități din domeniul juridic menționați la articolul 3 alineatul (2).

(2) Statele membre notifică Comisiei orice modificare ulterioară a informațiilor conținute în această listă. Comisia modifică lista în consecință.

(3) Comisia publică lista și orice modificări ulterioare în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

(4) Comisia pune la dispoziția publicului toate informațiile notificate în conformitate cu alineatele (1) și (2) prin orice alte mijloace adecvate, în special prin Rețeaua judiciară europeană în materie civilă și comercială.

Articolul 66

Stabilirea și modificarea ulterioară a atestatelor și a formularelor menționate la articolul 45 alineatul (3) litera (b) și la articolele 58, 59 și 60

Comisia adoptă acte de punere în aplicare privind stabilirea și modificarea ulterioară a atestatelor și a formularelor menționate la articolul 45 alineatul (3) litera (b) și la articolele 58, 59 și 60. Respectivele acte de punere în aplicare se adoptă în conformitate cu procedura de consultare menționată la articolul 67 alineatul (2).

Articolul 67

Procedura comitetului

(1) Comisia este asistată de un comitet. Respectivul comitet este un comitet în sensul Regulamentului (UE) nr. 182/2011.

(2) Atunci când se face trimitere la prezentul alineat, se aplică articolul 4 din Regulamentul (UE) nr. 182/2011.

Articolul 68

Clauză de revizuire

(1) Până la 29 ianuarie 2027 și, ulterior, la fiecare cinci ani, Comisia prezintă Parlamentului European, Consiliului și Comitetului Economic și Social European un raport privind aplicarea prezentului regulament. După caz, raportul este însoțit de propuneri în vederea modificării prezentului regulament.

(2) Până la 29 ianuarie 2024, Comisia prezintă Parlamentului European, Consiliului și Comitetului Economic și Social European un raport privind aplicarea articolelor 9 și 38 din prezentul regulament. Raportul evaluează în special măsura în care aceste articole au asigurat accesul la justiție.

(3) În vederea elaborării rapoartelor menționate la alineatele (1) și (2), statele membre transmit Comisiei informații relevante privind aplicarea prezentului regulament de către instanțele lor judecătorești.

Articolul 69

Dispoziții tranzitorii

(1) Prezentul regulament se aplică numai acțiunilor judiciare intentate, actelor autentice întocmite sau înregistrate în mod formal și tranzacțiilor judiciare aprobate sau încheiate începând cu 29 ianuarie 2019, sub rezerva alineatelor (2) și (3).

(2) Dacă acțiunea intentată în statul membru de origine a fost intentată anterior datei de 29 ianuarie 2019, hotărârile judecătorești pronunțate după data respectivă se recunosc și se execută în conformitate cu dispozițiile capitolului IV, atât timp cât normele de competență aplicate sunt conforme cu cele prevăzute în capitolul II.

(3) Capitolul III se aplică doar în cazul partenerilor care și-au înregistrat parteneriatul sau care au desemnat legea aplicabilă efectelor patrimoniale ale parteneriatului lor înregistrat ulterior datei de 29 ianuarie 2019.

Articolul 70

Intrarea în vigoare

(1) Prezentul regulament intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

(2) Prezentul regulament se aplică în statele membre care participă la cooperarea consolidată în domeniul competenței, al legii aplicabile și al recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești privind regimurile patrimoniale ale cuplurilor internaționale, care includ atât regimurile matrimoniale, cât și efectele patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate, astfel cum este autorizată prin Decizia (UE) 2016/954.

Se aplică de la 29 ianuarie 2019, cu excepția articolelor 63 și 64, care se aplică de la 29 aprilie 2018, și a articolelor 65, 66 și 67, care se aplică de la 29 iulie 2016. În ceea ce privește statele membre care participă la forma de cooperare consolidată în temeiul unei decizii adoptate în conformitate cu articolul 331 alineatul (1) al doilea sau al treilea paragraf din TFUE, prezentul regulament se aplică de la data indicată în decizia respectivă.

Prezentul regulament este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în statele membre participante în conformitate cu tratatele.

Adoptat la Bruxelles, 24 iunie 2016.

Pentru Consiliu

Președintele

A.G. KOENDERS